

КАРОЛІН
ЛАМАРШ

Ведмідь

роман

Переклад Івана Рябчія

*Cet ouvrage a reçu le soutien d'une bourse de traduction octroyée
par Passa Porta et financée par le Service général des Lettres et du Livre
de la Fédération Wallonie Bruxelles.*

*Ця книжка отримала стипендію на переклад від Міжнародного
будинку літератури «Пасса-Порта»
та фінансування від Головного книжкового управління Федерації
Валлонія-Брюссель.*

CAROLINE
LAMARCHE

L'OURS

Roman

nrf
GALLIMARD

КАРОЛІН
ЛАМАРШ

ВЕДМІДЬ

Роман

З французької переклав

Іван Рябчій

ЛЬВІВ

УДК 821.133.1

Л-21

Каролін Ламарш

ВЕДМІДЬ

Роман

З французької переклав Іван Рябчій

Перекладено за виданням:

CAROLINE LAMARCHE

L'OURS

roman

ISBN 2-07-075760-9

© *Éditions Gallimard, 2000*

Лауреат Гонкурівської премії в жанрі новели 2019 року, бельгійська письменниця Каролін Ламарш уславилась у різних жанрах: новели, есе, поезії, радіоп'єси, романи, казки. Однак ніде її вишукана сакральна багатогранність не сяjala так, як у густому і неймовірно поетичному тексті роману «Ведмідь», сповненому алюзій та підтекстів у дусі Анаїс Нін. Це щемка інтимна оповідь автора, яка розривається між двома почуттями: прагненням невинності та пристрастю до чоловіків. Сублимувати свою нестримну любов до священника з маленького містечка край лісу їй вдається винятково через літературу. І саме Слово і Любов — у центрі цієї «чорної перлини» творчості Ламарш, її улюбленого роману, за словами самого автора. Це вже третя її книжка в українському перекладі — після «Дня Пса» (1996, премія ім. Віктора Росселя) та «Гаявини край лісу» (2019, Гонкурівська премія).

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

© Editions Gallimard, Paris, 2000

© Іван Рябчій, український переклад, 2021

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2021

ISBN 978-617-7654-57-4

Наснилось мені однієї ночі: лежу на великому ліжку із незнайомим чоловіком. Він гарний і чимось нагадує Йогана, якого я вже не люблю. Ми кохаємось — але тяжко, ніяк не дійдемо до завершення. В узголів'ї нашого ліжка стоїть юнка — несамовиті очі, матова шкіра, коси довгі і темні. Я бачу, що вона не робить зусиль когось спокусити, викликати бажання — їй би лише дивитися і дивитися. Вона здається вродливішою і мудрішою за мене. Щось підказує мені, що вона зберігає цноту.

Минає три ночі — і я бачу інший сон: приймаю ванну. Заходить священник. Це худезний довгань, вочевидь страшенно розумний. Священник смиренно мовить: «Я ще ніколи в житті не бачив голої жінки». Я ж відказую, що мене дуже цікавить тема невинності. Тоді він скидає із себе одяг та стає навпроти мене. Я виходжу із ванни, обмотую стегна рушником. І тоді — у моєму сні — священник постає переді мною нагий, достоту Адам до гріхопадіння, мене ж він бачить прикритою. «Покажіть, — прошу я його, — як користуватися вогнегасником у випадку пожежі».

Невдовзі отримую лист. Він стосується мого першого роману — і вражає різкими словами. Наприкінці листа розлючений читач звертає мою увагу на те, що у нас є спільна знайома — Анна Андре.

Я відразу набираю номер Анни. І вона каже, що цей читач — священник.

Сан стає на заваді письмовій відповіді: я не можу змиритися з думкою, що чоловіка, про якого дізналася з його ж листа, доведеться втиснути в рамки «кюре». Тож аби полегшити собі завдання, я вирішую скористатися телефоном.

Голос священника мене розчарує. Я сподівалася на грубий і мужній голос. А чую примерхлі слова, на диво стримані. Відразу виникає образ: вкрите полудою око.

Він каже, що служить у містечку Вюрт — це сільська парафія — і присвячує весь вільний час прогулянкам на самоті. Я пропоную прогулятися разом — у мене є детальна карта місцевості, і наодинці я не раз уже натрапляла на дивовижні пейзажі. А він відказує, що не потребує карт і знає усі шляхи напам'ять.

Того вечора я записала в щоденнику: «Багато думок про цноту. Гадаю, що у майбутньому стану невинною».

У мене є чоловік і двоє дітей, я щойно розійшлася з коханцем і мені дуже кортить писати.

У сорок сім років, озброєна цнотою, добровільно принесеною у жертву, Тереза з Авіли засіла за свій «Шлях досконалості». У сорок шість років Карен Бліксен, лікуючи сифіліс устрицями із шампанським, вирішила цілком присвятити себе літературі. Фригідна і слабка на розум Вірджинія Вулф у цей самий вік відчула духовний потяг до Віти Секвіл-Вест — що дало життя «Орландо», її блискучій книзі-дитині.

Мені сорок років. Хочеться, щоб і у мене росли книги-діти. А для цього я мушу стати цнотливою.

Я заявляю Полю:

— Завтра я йду гуляти з кюре.

Поль відмовчується. Можливо, він мене не почув, бо, за звичкою, пізно повернувся із офісу і поїв похапцем, аби ще попорати сад до ночі.

Ми з нашим цуциком виходимо на прогулянку. Це середніх розмірів вівчарка з чепурною мордочкою, хитренькими очима і чорно-білим негустим смухом. Я назвала її по-іспанськи: Чікіта.

На прогулянці не можу позбутися думки про майбутню подію: заміжня жінка відвідає священника не у справах парафії, не з прагненням сповідатися — вона призначає йому зустріч як чоловікові.

Дивна пригода.

Галявина за нашим будинком уже скошена, тож Чікіта, задерши морду, кидається сторчголов ганяти ластівок, ніби збирає зграю. Собача примха, що впадає в очі, бо Чікіта щодуху жене, нагадує мені мій сон. Я зачаровано зупиняюсь, збагнувши, що снила священником ще до зустрічі з ним і що він скинув переді мною одяг по-юнацьки хвацько.

Цієї ночі я погано сплю. Картаюсь думками: завтра буде спека, треба обрати, що одягнути — шорти чи спідницю. І ще мені хочеться зробити гарний жест, прийти не з порожніми руками. Адже він прочитав мою книжку і так серйозно її прокоментував. Але що зазвичай дарують кюре? Поруч безтурботно спить Поль — певно, снить своїм садом.

Зненацька мене осяює думка: наріжу квітів у садку Поля! Я кажу «садок Поля», хоча насправді сад належить нам обом, однак опікується ним Поль: він вовтузиться у саду із захватом і вправно, змішуючи різні сезонні види

рослин — флокси, далії, старенькі троянди, айстри, жовті й пурпурні іриси, півонії, лілійники, бегонії — великі та малі, а ще чемерники, орлики та герань. Отже, наріжу квітів і принесу священникові. А він уже хай як хоче — ставить на стіл чи прикрашає церкву.

Наприкінці травня на пагорбі, що відділяє нас од галявини сусідів, розквітає люпин. Масний ґрунт на клумбах, перекопаний і щедро удобрений стараннями Поля, дбайливо тримає майже відцвілі червоні півонії. Їх треба збирати в бутонах, аби трималися, бо щойно розпусяться — пізно. А люпин тільки почав квітнути, і коли квіти опиняться у вазі, то стануть витись, мов змії. Отже, дресировані люпинові змії та падолист півоній.

Ось що не йде мені з голови, і саме так усе розпочинається: я засинаю, легенько гойдаючись над собою на хмаринці думок про півонії та люпин, про багрянний альянс, де червоний оксамит пелюсток перших без опору сиплеться, тимчасом як гачкуваті квіточки другого жадібно хапають пелюстками повітря. На столі у юре чи на вівтарі в його церкві розстилається килим із червоних пелюсток, тремтливо стирчать лише роздвоєні посередині гладенькі шабельки-серцевини півоній. Поруч люпин, мов піхви — скільки квіту, стільки й гачків: стиснеш квіточку — і виступить золотава слина.

В умовлений час я у Вюрті з букетом в руці стою перед пресвітерієм. Переді мною масивні високі двері, тряхле дерево дбайливо пофарбоване у червоне. Натискаю на дзвоник. Сходами повагом спускаються кроки. Двері з легким опором відчиняються.

Рославий, худезний, трішечки згорблений, він одразу ж нагадує мені того чоловіка зі сну. Та це мало мене дивує: як Бог існував задовго до сотворіння, так і сон передує

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.